

UNIVERZITA KARLOVA – PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce	<i>Bc. Vladimíra Příhodová</i>
Název práce	<i>Žáci ohrožení předčasným odchodem ze školy ve středním odborném vzdělávání</i>
Autor posudku	<i>RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D. (vedoucí práce)</i>

Karlovarský kraj vykazuje v republikovém srovnání vysoký podíl žáků ve středních odborných školách a vysoký podíl žáků předčasně ukončujících studium. Proto je cenné, že se autorka zaměřila na problematiku drop-outu právě v uvedeném regionu a v prostředí odborného vzdělávání a získala hlubší vhled do konkrétních případů.

Identifikace rizikových faktorů z hlediska průběhu vzdělávací dráhy byla v minulosti provedena i v českém prostředí. Přínos autorky vidím proto zejména v popisu jejich interakce v konkrétních případech a kontextech. Práce zachytila případy, kdy u žáka bylo možné předpokládat zvýšené riziko neúspěšného studia, ale krizovou situaci se podařilo překonat. (Za kritérium výběru bylo zvoleno především to, zda žák již v minulosti měnil obor studia nebo střední školu - toto kritérium je při tom v souladu se shodným hlasem domácí i zahraniční odborné literatury, která považuje přestupy žáka za častý prekurzor drop-outu.) V neposlední řadě autorka zaznamenala dopad epidemie covid-19 na respondenty. Za přínos práce lze považovat i optiku, která je do určité míry komplementární k dosavadním českým studiím a akcentuje pozitivní aspekty přestupů žáků mezi obory, a také odborného studia jako alternativy k akademickým programům. Práce mj. připomíná, že náš systém by měl žákům, kteří ukončí studium těsně před maturitou (jako tomu bylo v případě "Olivera") nebo až kvůli nesložení maturitní zkoušky, nabízet další příležitosti k dokončení studia později nebo aspoň k získání dílčí kvalifikace. Vazba mezi kvantitativním zpracováním administrativních dat a kvalitativními případy by mohla být v práci o něco více popsána. Vzhledem k zaměření práce by jistě bylo zajímavé se blíže podívat i na žáky, kteří opouštějí školu v průběhu studia, nejen na ty, kdo neuspějí při jeho ukončování.

Počet popsáných případů není vysoký, ale u vícepřípadové studie není cílem dosáhnout nasycení vzorku nebo reprezentativního pokrytí cílové populace. Zvolené případy jsou typově odlišné a umožnily autorce provést srovnání, které ukázalo shody a rozdíly. Je zřejmé, že problematika má další potenciál. Autorka si je vědoma výhod i nevýhod své dvojí role výzkumníka a pracovníka školy a vhodně je reflektuje.

Při analýze výsledků autorka jde za pouhou deskripci a pokouší se o analýzu za použití vybraných teoretických konceptů, jako jsou pull a push faktory. V literatuře se setkáváme s odlišným chápáním těchto faktorů, autorčino pojetí je jedním z možných.

Závěr práce by mohl být kompaktnější. V seznamu literatury jsou dílčí formální nedostatky dané různými způsoby citování u některých položek, to se týká i ojedinělých formulací v textu. Shoda s jinými dokumenty je velmi nízká a nijak nezpochybňuje původnost práce. Přes tyto dílčí výhrady text splňuje požadavky na kvalifikační práci.

Otázky k diskusi:

Práce naznačuje důležitost toho, aby středoškolák mohl v případě nevhodné volby snadno změnit obor nebo typ studia (horizontální prostupnost). Jak na základě vlastní zkušenosti a výsledků diplomové práce vnímáte současnou snahu vzdělávací politiky, aby střední odborné školy expandovaly a nabízely např. i obory typu lycea?

Co si z mimořádného průběhu vzdělávání v době pandemie odnášíte pro svou další pedagogickou práci v „normálních“ podmínkách?

Celkové hodnocení	<i>Práci doporučuji k obhajobě.</i>
Navržená známka	

V Praze dne 22. srpna 2023

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D.
vedoucí práce